

Handläggningsanvisningar för apotek

Apoteken och betalningsförbindelser i anslutning till grundläggande utkomststöd

15.6.2023

[Del 1 Handläggningsanvisning](#)

[Del 2 Redovisningsförfarande](#)

[Bilaga 1: Bilagan till beslutet om utkomststöd till kunden](#)

[Bilaga 2: Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader, exempel](#)

[Betalningsdagarna för apoteksredovisningar i anslutning till utkomststödet 2024](#)

Innehållsförteckning

Del 1 Handläggningsanvisning.....	5
1 Allmänt.....	6
2 Avtal om förmedling av uppgifter om betalningsförbindelser i anslutning till grundläggande utkomststöd.....	6
2.1 Avtal om utlämnande och erhållande av uppgifter enligt 18 d § i lagen om utkomststöd (1412/1997).....	6
2.1.1 Apoteket ansluter sig till systemet med direktersättningsförfarande.....	7
2.1.2 Avtalets giltighet samt uppföljning och uppsägning av avtalet.....	8
3 SF-anvisningarna för apotek och handläggningsanvisningen.....	8
4 Personer som omfattas av förfarandet.....	9
5 Betalningsförbindelse – allmänt.....	9
5.1 Olika typer av betalningsförbindelser.....	11
5.2 Vad täcker betalningsförbindelsen?.....	12
5.3 Vad täcker betalningsförbindelsen inte?.....	12
6 Förutsättningar för expediering av läkemedel och preparat mot betalningsförbindelse i anslutning till grundläggande utkomststöd från FPA.....	13
6.1 Läkemedel eller preparat som ordinerats med recept för sjukdomsbehandling.....	17
6.1.1 Begränsat grundersättningsgillt eller begränsat specialersättningsgillt läkemedel.....	17
6.1.2 Läkemedel mot erektionsstörningar.....	17
6.1.3 Kliniska näringspreparat.....	18
6.1.4 Preparat med specialtillstånd för viss tid.....	18
6.1.5 Extemporeegenvårdspreparat eller extemporeceptbelagt preparat.....	19
6.1.6 Egenvårdsläkemedel (Vnr).....	19
6.1.7 Bassalva.....	20
6.1.8 Läkemedel för fertilitetsbehandling.....	20

6.1.9	Nödvändiga tillbehör i anslutning till doseringen av läkemedel	20
6.1.10	Vitaminer, mineraler och spårämnen samt kosttillskott	21
6.1.11	Preparat som lämpar sig för maskinell dosdispensering	21
6.2	Preventivpreparat som ordinerats med recept för annat än sjukdomsbehandling.....	21
6.3	Alltid begränsad betalningsförbindelse.....	22
6.3.1	Patientspecifikt preparat med specialtillstånd	22
6.3.2	Bantningspreparat.....	22
6.3.3	Kosmetiska preparat.....	22
6.3.4	Annan medicinsk utrustning (CE-märkt produkt) eller tillbehör.....	22
6.3.5	Nikotinersättningsprodukt som innehåller nikotin och som är avsett för tobaksavvänjning.....	22
6.3.6	Sårvårdsprodukt	23
6.3.7	Homeopatiskt eller antroposofiskt preparat	23
6.3.8	Malarialäkemedel	23
6.3.9	Vaccin.....	23
6.3.10	Preventiv behandling	23
6.3.11	EU-recept.....	23
6.4	Kunden har en begränsad betalningsförbindelse.....	23
6.5	Kunden har en betalningsförbindelse i pappersform.....	25
Del 2 Redovisningsförfarande		27
7	Redovisningsförfarande gällande läkemedel och preparat som expedierats mot betalningsförbindelse i anslutning till grundläggande utkomststöd från FPA	28
7.1	Uppgifter om inköp som förmedlas till FPA	29
7.2	Dosdispenseringskund och kund med apoteksavtal	30
7.3	Rättelse av uppgifter om läkemedelsinköp som förmedlats till FPA	31

7.4	Störningar i FPA:s mottagningstjänst för uppgifter om läkemedelsinköp och redovisningsdata	32
7.5	Störningar i FPA:s utkomststödssystem	32
8	Utbetalning av ersättningar utifrån redovisade kostnader som ska täckas med utkomststöd	33
8.1	Faktureringsanvisningar för betalningsförbindelser i pappersformat	33
9	Rättelse av redovisning och rättelse av fel	34
10	Avgörande av meningsskiljaktigheter	35
11	Betalning utifrån redovisade kostnader som ska täckas med grundläggande utkomststöd – byte av apotekare.....	36
	Bilaga 1: Bilagan till beslutet om utkomststöd till kunden.....	37
	Bilaga 2: Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader, exempel.....	38
	Läkemedel/preparat som ordinerats med recept för sjukdomsbehandling och som är grund- eller specialersättningsgillt för kunden.....	38
	Läkemedel/preparat som ordinerats med recept för sjukdomsbehandling och som är icke-ersättningsgillt för kunden.....	38
	Läkemedel/preparat som ordinerats med recept för sjukdomsbehandling, särskilda fall	40
	Läkemedel/preparat som ordinerats med recept för annat än sjukdomsbehandling och som är icke-ersättningsgillt för kunden	41
	Betalningsdagarna för apoteksredovisningar i anslutning till utkomststödet.....	42
	Betalningsdagar 2024.....	42

Del 1 Handläggningsanvisning

1 Allmänt

Utkomststödet består av grundläggande utkomststöd, kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd. FPA avgör ärenden som gäller grundläggande utkomststöd. Det består av en grunddel och en del som täcker övriga grundutgifter.

I samband med ett positivt beslut om utkomststöd får kunden i allmänhet samtidigt en betalningsförbindelse avsedd för läkemedel (Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader). Som bilaga till beslutet får kunden anvisningar om hur man använder betalningsförbindelsen på apotek. Betalningsförbindelsen för läkemedelskostnader är personlig.

Välfärdsområdet beviljar kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd utifrån behovsprövning. Om läkemedlen expedieras mot betalningsförbindelse från välfärdsområdets socialväsende debiterar apoteket välfärdsområdet för självriskandelen och för kostnaderna för icke-ersättningsgilla läkemedel eller andra preparat.

2 Avtal om förmedling av uppgifter om betalningsförbindelser i anslutning till grundläggande utkomststöd

FPA, Finlands Apotekareförbund, Helsingfors Universitets Apotek och Östra Finlands universitets apotek har ingått ett avtal om förmedling av uppgifter om betalningsförbindelser i anslutning till grundläggande utkomststöd till apotek och om redovisningsförfarandet mellan FPA och apoteken.

- Apoteken får information om betalningsförbindelserna via e-tjänsten för förfrågan om direktersättningsuppgifter.
- Apoteken sänder uppgifter om inköpen till FPA:s mottagningstjänst för uppgifter om läkemedelsinköp och redovisningsuppgifter.

2.1 Avtal om utlämnande och erhållande av uppgifter enligt 18 d § i lagen om utkomststöd (1412/1997)

FPA har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att till apotek lämna ut de uppgifter som behövs för betalning av kostnader som ska täckas med grundläggande utkomststöd. FPA:s rätt att lämna ut uppgifter omfattar namnet på en person som får grundläggande utkomststöd och personens

personbeteckning, uppgifter om de läkemedel och andra preparat som ska täckas med det grundläggande utkomststödet och som betalningsförbindelsen gäller samt uppgifter om innehållet i betalningsförbindelsen. Apoteken får dessa uppgifter via e-tjänsten för förfrågan om direktersättningsuppgifter.

FPA har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att få uppgifter om de köp av receptbelagda läkemedel som expedierats mot betalningsförbindelse eller att för skötseln av sina uppgifter få nödvändiga utredningar om andra köp av receptbelagda läkemedel på apoteket som ska täckas med grundläggande utkomststöd. Apoteken sänder uppgifter om dessa inköp till FPA:s mottagningstjänst för uppgifter om läkemedelsinköp och redovisningsuppgifter.

Avtalet om förmedling av uppgifter om betalningsförbindelser i anslutning till grundläggande utkomststöd sparas på Samarbetspartner > Läkemedel och läkemedelsersättningar > Extranätet för apotek.

2.1.1 Apoteket ansluter sig till systemet med direktersättningsförfarande

Ett apotek kan ansluta sig till systemet med direktersättningsförfarande genom att apotekaren personligen avger en skriftlig förbindelse till en FPA-enhet som sköter redovisningar. Förbindelsen är Bilaga 1 till avtalet om direktersättningsförfarande i fråga om kostnader för läkemedel.

Genom samma förbindelse ansluter sig apotekaren till en avtalshelhet som omfattar följande:

- Avtalet om direktersättningsförfarande i fråga om kostnader för läkemedel jämte bilagor
- Avtal om e-tjänst för förfrågan om direktersättningsuppgifter
- Avtal om förmedling av uppgifter om betalningsförbindelser i anslutning till grundläggande utkomststöd
- Avtal om utlämnande och förmedling av uppgifter i Folkpensionsanstaltens register över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården
- Avtal om apoteksarvode

Apotekaren förbinder sig med förbindelsen att iaktta villkoren i det gällande avtalet om förmedling av uppgifter om betalningsförbindelser i anslutning till grundläggande utkomststöd och de detaljerade anvisningar som ansluter sig till avtalet samt gällande författningar.

Utöver avtalet om förmedling av uppgifter om betalningsförbindelser i anslutning till grundläggande utkomststöd förbinder parterna sig att följa gällande författningar och FPA:s handläggningsanvisningar, vilka avtalsparterna gemensamt har kommit överens om, när apoteket expedierar ett läkemedel eller preparat mot betalningsförbindelse i anslutning till grundläggande utkomststöd.

2.1.2 Avtalets giltighet samt uppföljning och uppsägning av avtalet

Avtalet om förmedling av uppgifter om betalningsförbindelser i anslutning till grundläggande utkomststöd trädde i kraft 1.1.2017 och gäller tills vidare.

Avtalet kan justeras eller ändras om avtalsparterna skriftligt kommer överens om detta.

Om avtalet om direktersättningsförfarande gällande läkemedelskostnader hävs eller sägs upp upphör också avtalet om förmedling av uppgifter om betalningsförbindelser i anslutning till grundläggande utkomststöd.

3 SF-anvisningarna för apotek och handläggningsanvisningen

För att läkemedelsersättningar enligt sjukförsäkringslagen ska kunna betalas till apoteken måste utlämnandet av läkemedlen ske med iakttagande av avtalet om direktersättning och de med stöd av avtalet utfärdade anvisningarna samt även med iakttagande av andra myndighetsbestämmelser om utlämnande av läkemedel.

Apoteken och FPA följer samma författningar och anvisningar om läkemedelsersättningar. Sjukförsäkringsanvisningarna för apotek är avsedda att användas parallellt med avtalet om direktersättning.

Sjukförsäkringsanvisningarna för apotek är primär i förhållande till handläggningsanvisningen. Handläggningsanvisningen ska följas liksom anvisningarna i anslutning till

läkemedelsersättningarna, när läkemedel eller preparat lämnas ut till kunden mot någon av följande betalningsförbindelser i samband med grundläggande utkomststöd som FPA beviljat:

- Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader
- Begränsad betalningsförbindelse
- Betalningsförbindelse i pappersform.

4 Personer som omfattas av förfarandet

Det grundläggande utkomststödet är en familjespecifik förmån. I samband med beslutet om grundläggande utkomststöd ges i regel både sökanden och andra familjemedlemmar en betalningsförbindelse för läkemedelskostnader.

- Apoteket får uppgift om betalningsförbindelsen via FPA:s e-tjänst för förfrågan om direktersättningsuppgifter. Via förfrågnings tjänsten förmedlas känsliga och sekretessbelagda uppgifter om kunden. Apoteket ska se till att det har fått kundens samtycke till att hämta uppgifter om hen via förfrågnings tjänsten (SF-anvisningar för apotek, punkten Sökning i förfrågnings tjänsten).
- Om kunden inte har en personbeteckning får apoteket uppgifter om betalningsförbindelsen i den betalningsförbindelse i pappersform som FPA har gett kunden.

5 Betalningsförbindelse – allmänt

Information om betalningsförbindelsen kan ses på apoteket dagen efter den då beslutet om grundläggande utkomststöd meddelades, också på veckoslut. I samband med en ansökan om grundläggande utkomststöd som klassificerats som brådskande överförs informationen om betalningsförbindelsen till apoteket genast då beslutet meddelats.

Apoteket ska beakta innehåll och eventuella begränsningar i betalningsförbindelsen. Se kapitel 6 Förutsättningar för expediering av läkemedel och preparat mot betalningsförbindelse i anslutning till grundläggande utkomststöd från FPA samt punkterna under kapitel 6.

Kunden kan välja vilket apotek hen besöker. Dosdispenserade inköp kan emellertid lämnas ut endast på det apotek med vilket kunden har ingått ett separat avtal. Inköp som grundar sig på ett avtal med apoteket expedieras på det apotek som kunden och läkaren kommit överens om. Se kapitel 7.2 Dosdispenseringskund och kund med apoteksavtal.

Kontrollera under punkten Sökning i förfrågningstjänsten i SF-anvisningar för apotek när ett apotek kan söka uppgifter om kunden i tjänsten för förfrågan om direktersättningsuppgifter.

Om de uppgifter som fåtts via förfrågningstjänsten skiljer sig från uppgifterna på FPA-kortet, i beslutet om grundläggande utkomststöd eller i betalningsförbindelsen i pappersform ska man **följa uppgifterna i förfrågningstjänsten**.

- I oklara fall ska apoteket uppmana kunden att kontakta FPA, om kunden är av annan åsikt om vilka läkemedel eller preparat betalningsförbindelsen borde täcka.

Om kunden inte ger sitt tillstånd till att uppgifter om hen kontrolleras i förfrågningstjänsten på apoteket kan kunden inte få FPA-ersättning för läkemedlet. Apoteket kan i dessa fall inte heller fakturera läkemedlen så att de betalas från utkomststödet. Kunden ska själv betala hela kostnaden för läkemedlet och i efterhand söka ersättning för utgifterna från utkomststödet genom att lämna in apotekets specifikation och kvitto över läkemedelskostnaderna till FPA.

När giltighetstiden för en elektronisk betalningsförbindelse upphört får apoteket via e-tjänsten för förfrågan om direktersättningsuppgifter information om att betalningsförbindelsen inte längre gäller. Uppgiften syns i 35 dagar efter att betalningsförbindelsen upphört att gälla. När en betalningsförbindelse inte längre gäller visas endast slutdatumet. Apoteket kan se uppgiften om betalningsförbindelser som inte längre gäller endast ifall det är nödvändigt i kundbetjäningssituationer.

En betalningsförbindelse för inköp på apotek kan inte beviljas retroaktivt. Om kunden inte har en gällande betalningsförbindelse ska kunden själv betala läkemedlen helt och hållet och i efterhand söka ersättning för kostnaderna från utkomststödet.

I en situation då kunden behöver ett läkemedel och hen varken har en gällande betalningsförbindelse eller pengar att själv köpa läkemedel för ska kunden hänvisas till FPA under tjänstetid och till socialjouren utom tjänstetid.

Apoteket får information om en betalningsförbindelse via e-tjänsten för förfrågan om direktersättningsuppgifter även om personen har en KT-märkning. En kund med KT-märkning får inte direktersättning för läkemedel på apoteket. Apoteket kan dock debitera kundens läkemedel från utkomststödet i enlighet med betalningsförbindelsen. Betalningsförbindelser som getts kunder med KT-märkning kan också vara begränsade.

5.1 Olika typer av betalningsförbindelser

Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader

I samband med beslutet om grundläggande utkomststöd beviljar FPA en betalningsförbindelse mot vilken apoteket kan lämna ut läkemedel eller preparat enligt handläggningsanvisningen.

Begränsad betalningsförbindelse

- Utifrån en separat utredning beviljar FPA en betalningsförbindelse där de läkemedel, läkemedelssubstanser eller preparat som kan lämnas ut mot betalningsförbindelsen finns uppräknade.
- Med en begränsad betalningsförbindelse kan man också utesluta vissa läkemedel, läkemedelssubstanser eller preparat.
- FPA kan begränsa betalningsförbindelsen så att den endast gäller för ett engångsköp. Då kan betalningsförbindelsen användas bara en gång.
 - Engångsbetalningsförbindelsen kan användas bara en gång vid en köptransaktion.
 - Undantag: Om en del av läkemedlen enligt SF-anvisningarna ska prissättas för ett annat köptillfälle än övriga läkemedel (se Avvikande läkemedelsspecifik självrisk i Apotekens SF-anvisningar), kan en engångsbetalningsförbindelse användas för två köptillfällen under ett besök.
 - Med en engångsbetalningsförbindelse kan man vid behov begränsa den läkemedelsmängd som ska expedieras.

- Kunden behöver en ny betalningsförbindelse för nästa expediering av ett läkemedel eller preparat.

Betalningsförbindelse i pappersform

Ges till kunder som inte har en finländsk personbeteckning eller i undantagssituationer på grund av en teknisk störning.

5.2 Vad täcker betalningsförbindelsen?

Med en betalningsförbindelse täcks

- kostnaderna för självriskandelarna för läkemedel eller preparat (se kapitel 3 SF-anvisningarna för apotek och handläggningsanvisningen)
- kundens initialsjälvrisk
- den läkemedelsspecifika självrisk, när kundens årssjälvrisk överskrids eller har överskridits
- nödvändiga tillbehör i anslutning till doseringen av läkemedel
 - till exempel mätkopp, spruta, nål, receptordinerad Babyhaler eller plastdosett (se kapitel 7. Uppgifter om inköp som förmedlas till FPA)
- skäligen kostnader för dosdispenseringsarvode om läkaren har gjort en anteckning om dosdispenseringsarvode på receptet (från dosdispenseringsarvodet avdras en eventuell ersättning enligt sjukförsäkringslagen)
- skäligen kostnader för dosdispenseringsarvode när kunden och den behandlande läkaren har gjort upp ett skriftligt apoteksavtal.

Läs mer om betalningsförbindelserna i kapitel 6 Förutsättningar för expediering av läkemedel och preparat mot betalningsförbindelse i anslutning till grundläggande utkomststöd från FPA. Se även kapitel 7.2 Dosdispenseringskund och kund med apoteksavtal.

5.3 Vad täcker betalningsförbindelsen inte?

Betalningsförbindelsen täcker inte

- den serviceavgift som apoteket tar ut av kunden i samband med att ett recept förnyas

- kostnader för kalkyler eller andra handlingar som skrivs ut ur apotekets system på kundens begäran
- kostnader för hemtransport eller postning av läkemedel
- leverenskostnader i samband med inköp på nätapotek
- faktureringsstillägg
- läkar- och tandläkararvoden
- kostnader för dosdispenseringsarvode, om dosdispenseringen sker enbart på kundens begäran, utan att läkaren gjort en anteckning
- till exempel kostnader för dosdispenseringsfodral, förvaringsask eller dosdispenseringsmapp
- den avgift som apoteket tar ut i samband med att man övergår från manuell dosdispensering till maskinell dosdispensering.

6 Förutsättningar för expediering av läkemedel och preparat mot betalningsförbindelse i anslutning till grundläggande utkomststöd från FPA

Apoteket kan mot en betalningsförbindelse i anslutning till grundläggande utkomststöd från FPA expediera **med recept för behandling av sjukdom ordinerade**

- läkemedelspreparat med försäljningstillstånd som kunden kan få ersättning för enligt sjukförsäkringslagen
- icke-ersättningsgilla läkemedelspreparat med försäljningstillstånd vilkas minutförsäljningspris inklusive mervärdesskatt är högst 200 euro per förpackning (expeditionsavgiften beaktas inte i priset).

Läs om undantag från ovanstående princip i följande avsnitt:

- I avsnitt 6.1 redogörs för när ett läkemedel eller preparat som har ordinerats för behandling av en sjukdom kan expedieras mot en betalningsförbindelse för läkemedelskostnader och när det behövs en begränsad betalningsförbindelse.
- I avsnitt 6.2 redogörs för när ett preventivpreparat som har ordinerats för annat än sjukdomsbehandling kan expedieras mot en betalningsförbindelse för läkemedelskostnader.

- I avsnitt 6.3 redogörs för situationer där det alltid behövs en begränsad betalningsförbindelse.

Se också **Bilaga 2**: Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader, exempel.

Obs!

Apoteket kan inte fakturera läkemedel eller preparat så att de betalas från det grundläggande utkomststödet från FPA om kunden har fått vårdanvisningar av exempelvis en skolhälsovårdare. Faktainnehållet i vårdanvisningen kan inte kontrolleras hos FPA och FPA kan inte faktureras på basis av det.

Apoteket byter ut läkemedelspreparatet mot det billigaste preparatet eller mot ett annat preparat som omfattas av prisintervallet om läkaren inte har förbjudit utbyte. Vid läkemedelsutbytet ska också prisskillnaderna mellan förpackningsstorlekarna beaktas. Om kunden motsätter sig utbyte, betalar hen själv prisskillnaden.

Preparaten lämnas ut i förpackningsstorlekar som är ändamålsenliga med tanke på kostnaderna. Man bör välja det förpackningsformat där läkemedlets pris blir förmånligast (oekonomiska förpackningar ska undvikas).

Om det av ett recept framgår att det är fråga om **långvarig behandling som inleds** och det finns en liten förpackning att få av preparatet ska en liten förpackning expedieras i början, om adekvat läkemedelsbehandling inte förutsätter annat. Detsamma gäller icke-ersättningsgilla läkemedelspreparat eller andra preparat som kan expedieras mot betalningsförbindelsen.

På apoteket kan man på en och samma gång ta ut läkemedel enligt följande:

- En läkemedelsmängd som motsvarar högst 3 månaders behandling. Den läkemedelsmängd som motsvarar behandlingstiden räknas ut utifrån doseringsanvisningen på receptet. Detsamma gäller icke-ersättningsgilla läkemedelspreparat eller andra preparat som kan expedieras mot betalningsförbindelsen.
 - I betalningsförbindelsen kan det finnas en begränsning som gäller expediering av en läkemedels- eller preparatmängd för kortare tid än 3 månader.

- Högst den läkemedelsmängd som motsvarar 1 månaders behandling, om det är fråga om ett så kallat dyrt läkemedel. Den läkemedelsmängd som motsvarar behandlingstiden räknas ut utifrån doseringsanvisningen på receptet.
 - I betalningsförbindelsen kan det finnas en begränsning som gäller expediering av en läkemedelsmängd för kortare tid än 1 månad.

I fråga om den läkemedels- eller preparatmängd som kan expedieras på en och samma gång och tiden mellan inköpen iakttas SF-anvisningarna (se SF-anvisningarna för apotek, avsnitten Dosering, läkemedelsmängd och expeditionsintervall, Mängd som kan ersättas på samma gång samt Tid mellan inköp, expedieringsintervall och flexibilitet). Detsamma gäller icke-ersättningsgilla läkemedelspreparat eller andra preparat som kan expedieras mot betalningsförbindelsen.

Om ett läkemedel som enligt sjukförsäkringslagen är ersättningsgillt för kunden inte kan lämnas ut med ersättning med stöd av SF-anvisningen, kan apoteket inte heller ur det grundläggande utkomststödet från FPA fakturera för det som ett läkemedel som ersättning inte betalas för.

- Exempel: Kunden har ännu så mycket kvar av den föregående läkemedelssatsen att apoteket inte kan expediera en ny läkemedelssats med ersättning.

Uppgifter om inköp kan skickas till FPA:s grundläggande utkomststöd bara i fråga om sådana läkemedelsförpackningar eller andra preparat som de facto har lämnats ut till kunden. I fråga om sådana läkemedelsförpackningar eller andra preparat som inte har lämnats ut till kunden kan uppgifter om inköp inte skickas till FPA. Uppgifterna om inköpet ska skickas till FPA i realtid – inte i förväg och inte i efterskott. Det här gäller också icke-ersättningsgilla läkemedel och andra preparat. Se exempel om delexpediering av läkemedel i SF-anvisningarna under Delexpediering av ersättningsgilla läkemedel.

Exempel på läkemedel eller preparat som kan expedieras mot engångsbetalningsförbindelse:

1. Apoteket har inte alls i lager det läkemedel eller preparat som kunden vill ha

- Om apoteket inte har läkemedlet eller preparatet i lager beställer apoteket läkemedlet eller preparatet åt kunden.

- Uppgifterna om inköpen skickas till FPA först när läkemedlen eller preparaten lämnas ut till kunden.
 - Självrisken kan faktureras från FPA:s grundläggande utkomststöd först när kunden får hela läkemedels- eller preparatmängden.
 - En engångsbetalningsförbindelse ska vara i kraft vid den tidpunkt då kunden får läkemedlen eller preparaten och självrisken faktureras från FPA:s grundläggande utkomststöd.
2. Apoteket har i lager bara en del av den läkemedels- eller preparatmängd som kunden vill ha och kunden behöver inte läkemedlet eller preparatet genast
- Om apoteket har bara en del av läkemedlen eller preparaten i lager, beställer apoteket den tilläggs mängd som kunden behöver.
 - Uppgifterna om inköpen skickas till FPA först när alla läkemedel eller preparat lämnas ut till kunden.
 - Självrisken kan faktureras från FPA:s grundläggande utkomststöd först när kunden får hela läkemedels- eller preparatmängden.
 - En engångsbetalningsförbindelse ska vara i kraft vid den tidpunkt då kunden får läkemedlen eller preparaten och självrisken faktureras från FPA:s grundläggande utkomststöd.
3. Apoteket har i lager bara en del av den läkemedels- eller preparatmängd som kunden vill ha och kunden behöver läkemedlet eller preparatet genast
- Uppgifter om inköpen skickas till FPA bara i fråga om de läkemedel eller preparat som kunden genast får med sig från apoteket.
 - Från FPA:s grundläggande utkomststöd faktureras självrisken för den läkemedels- eller preparatmängd som kunden får med sig.
 - En engångsbetalningsförbindelse ska vara i kraft vid den tidpunkt då kunden får läkemedlen eller preparaten och självrisken faktureras från FPA:s grundläggande utkomststöd.
 - Apoteket kan alltså använda en engångsbetalningsförbindelse bara en gång. Kunden behöver en ny betalningsförbindelse för nästa expediering av ett läkemedel eller preparat.

- Undantag: Om kunden får **högre specialersättning eller tilläggsersättning** för läkemedlet går man till väga på följande sätt:
 - Begränsningarna i engångsbetalningsförbindelsen iakttas.
 - Uppgifterna om inköpen skickas till FPA med iakttagande av SF-anvisningarna för apotek, Delexpediering av ersättningsgilla läkemedel.

Förfarandet ovan förutsätter att läkemedlet finns att tillgå i partiaffären. Förfarandet kan alltså inte tillämpas om det vid prissättningen är känt att det är problem med tillgången på läkemedelspreparatet.

6.1 Läkemedel eller preparat som ordinerats med recept för sjukdomsbehandling

Under följande preparatgrupper finns information om när ett läkemedel eller preparat kan expedieras mot en betalningsförbindelse för läkemedelskostnader och när det behövs en begränsad betalningsförbindelse.

6.1.1 Begränsat grundersättningsgillt eller begränsat specialersättningsgillt läkemedel

- Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader:
 - Kunden har beviljats ett ersättningsnummer för ett begränsat ersättningsgillt läkemedel eller receptet har den anteckning som krävs för att man ska få ersättning.
- Begränsad betalningsförbindelse:
 - Kunden har inte beviljats något ersättningsnummer för ett begränsat ersättningsgillt läkemedel eller receptet har inte den anteckning som krävs för att man ska få ersättning.
 - Det är fråga om ett icke-ersättningsgillt läkemedelspreparat med försäljningstillstånd och i fråga om den läkemedelssubstans som preparatet innehåller saluförs en begränsat ersättningsgill förpackningsstorlek.
 - Obs! Se följande avsnitt 6.1.2. Läkemedel mot erektionsstörningar.

6.1.2 Läkemedel mot erektionsstörningar

- Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader:
 - kunden har beviljats ersättningsrätt 308 och läkemedlet mot erektionsstörningar är ersättningsgillt mot ersättningsnummer 308.

- högst 6 behandlingsdoser per månad.
- en behandlingsdos består av två läkemedel mot erektionsstörningar (se SF-anvisningar för apotek, Läkemedel mot erektionsstörningar).
- Begränsad betalningsförbindelse:
 - kunden saknar ersättningsrätt 308
 - högst 6 behandlingsdoser per månad
 - alltid när läkemedlet mot erektionsstörningar är icke-ersättningsgillt
 - högst 6 behandlingsdoser per månad
 - mer än 6 behandlingsdoser per månad
 - kundens behandlingsdos består av olika läkemedelsformer, kunden har inte ersättningsrätt 308 och läkemedlen mot erektionsstörning är inte ersättningsgilla utifrån ersättningsrätt 308
 - i doseringsanvisningen för läkemedel mot erektionsstörning nämns till exempel godartad prostataförstoring eller urinbesvär.

6.1.3 Kliniska näringspreparat

- Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader:
 - kunden har beviljats ersättningsrätt för det ersättningsgilla kliniska näringspreparatet
- Begränsad betalningsförbindelse:
 - kunden saknar ersättningsrätt för det kliniska näringspreparatet
 - alltid när det kliniska näringspreparatet är icke-ersättningsgillt.

6.1.4 Preparat med specialtillstånd för viss tid

- Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader:
 - preparat med specialtillstånd för viss tid som ersätts enligt sjukförsäkringslagen
 - icke-ersättningsgillt preparat med specialtillstånd för viss tid vars minutförsäljningspris inklusive mervärdesskatt inte överstiger 200 euro per förpackning (expeditionsavgiften beaktas inte i priset)

- Begränsad betalningsförbindelse:
 - priset på ett icke-ersättningsgillt preparat med specialtillstånd för viss tid överstiger 200 euro per läkemedelsförpackning.

6.1.5 Extemporeegenvårdspreparat eller extemporereceiptbelagt preparat

- Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader:
 - ersättningsgill läkemedelsblandning
 - icke-ersättningsgill läkemedelsblandning, vars minutförsäljningspris inklusive mervärdesskatt inte överstiger 200 euro per expedierad läkemedelsmängd.
- Begränsad betalningsförbindelse:
 - priset på ett icke-ersättningsgillt preparat överstiger 200 euro per expedierad läkemedelsmängd
 - den läkemedelssubstans som används i blandningen är begränsat ersättningsgill eller läkemedelssubstansen/preparatdelen kräver en begränsad betalningsförbindelse och kunden saknar ersättningsrätt eller den anteckning i receptet som krävs för att man ska få ersättning
 - vitaminer, mineraler och spårämnen samt kosttillskott.

6.1.6 Egenvårdsläkemedel (Vnr)

- Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader:
 - ersättningsgillt egenvårdspreparat med försäljningstillstånd
 - icke-ersättningsgillt egenvårdspreparat med försäljningstillstånd, vars minutförsäljningspris inklusive mervärdesskatt inte överstiger 200 euro per läkemedelsförpackning (expeditionsavgiften beaktas inte i priset).
- Begränsad betalningsförbindelse:
 - minutförsäljningspriset inklusive mervärdesskatt för ett icke-ersättningsgillt egenvårdspreparat med försäljningstillstånd överstiger 200 euro per förpackning (expeditionsavgiften beaktas inte i priset).

6.1.7 Bassalva

- Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader:
 - förpackning med bassalva som ersätts enligt sjukförsäkringslagen
 - ersättningsgill bassalvaförpackning kan lämnas ut som icke-ersättningsgill, även om receptet inte har en anteckning om "behandling av långvarig hudsjukdom".
- Begränsad betalningsförbindelse:
 - icke-ersättningsgill bassalva
 - icke-ersättningsgill förpackningsstorlek av en bassalva.

Apoteket kan på en gång lämna ut olika sorters bassalvor för sammanlagt 3 månader, det vill säga 4500 gram. Den totala mängd olika bassalvor för en månad kan på motsvarande sätt vara sammanlagt högst 1500 gram.

Bassalvorna ska expedieras i ekonomiska förpackningsstorlekar. Om kunden behöver bassalvan också till exempel på arbetsplatsen eller daghemmet, kan förutom de förmanliga stora förpackningarna också lämnas ut en mindre förpackning med bassalva som ersätts enligt sjukförsäkringslagen, om det är möjligt utan att den totala mängden i receptet överskrids.

6.1.8 Läkemedel för fertilitetsbehandling

- Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader:
 - kunden är under 43 år
- Begränsad betalningsförbindelse:
 - kunden har fyllt 43 år.

6.1.9 Nödvändiga tillbehör i anslutning till doseringen av läkemedel

- Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader:
 - till exempel mätkopp, spruta, nål, receptordinerad Babyhaler eller plastdosett.
 - Obs! Se kapitel 7.1 Uppgifter om inköp som förmedlas till FPA (Annan utgift).

6.1.10 Vitaminer, mineraler och spårämnen samt kosttillskott

- Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader:
 - läkemedelspreparat med försäljningstillstånd vars minutförsäljningspris inklusive mervärdesskatt inte överstiger 200 euro per läkemedelsförpackning.
- Begränsad betalningsförbindelse:
 - läkemedelspreparat med försäljningstillstånd vars minutförsäljningspris inklusive mervärdesskatt överstiger 200 euro per läkemedelsförpackning.
 - det inte är fråga om ett läkemedelspreparat med försäljningstillstånd
 - vitamin-, mineral- och spårämnespreparat samt kosttillskott (ej läkemedelspreparat)
 - det är fråga om ett ex tempore-preparat
 - kunden har inte beviljats något ersättningsnummer för ett begränsat ersättningsgillt läkemedel eller receptet har inte den anteckning som krävs för att man ska få ersättning
 - specialersättningsgillt läkemedel, när kunden saknar ersättningsrätt.

6.1.11 Preparat som lämpar sig för maskinell dosdispensering

- Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader:
 - vitaminpreparat och kosttillskott som ingår i den maskinella dosdispenseringen (t.ex. kalsium+D-vitamin, C-vitamin, D-vitamin, multivitamin). I övrigt följer man handläggningsanvisningen.
- Begränsad betalningsförbindelse:
 - kunden har inte beviljats något ersättningsnummer för ett begränsat ersättningsgillt läkemedel eller receptet har inte den anteckning som krävs för att man ska få ersättning.

6.2 Preventivpreparat som ordinerats med recept för annat än sjukdomsbehandling

- Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader, till exempel:
 - p-piller, kopparspiral

- hormonspiral, implantat
- akutpreventivmedel.

6.3 Alltid begränsad betalningsförbindelse

Läkemedel eller preparat i följande preparatgrupper kan expedieras endast med en begränsad betalningsförbindelse, oberoende av om läkemedelsförskrivaren har ordinerat läkemedlet eller preparatet för behandling av sjukdom eller för annat än behandling än sjukdom.

6.3.1 Patientspecifikt preparat med specialtillstånd

- Begränsad betalningsförbindelse:
 - patientspecifikt preparat med specialtillstånd som ersätts enligt sjukförsäkringslagen
 - icke-ersättningsgillt patientspecifikt preparat med specialtillstånd.

Apoteket kan under Annan utgift fakturera FPA för en specialtillståndsavgift endast i samband med expedieringen om kunden har en gällande begränsad betalningsförbindelse som FPA beviljat för ett patientspecifikt preparat med specialtillstånd.

6.3.2 Bantningspreparat

- Begränsad betalningsförbindelse:
 - bantningspreparat (annat än ett bantningspreparat med försäljningstillstånd)

6.3.3 Kosmetiska preparat

- Begränsad betalningsförbindelse

6.3.4 Annan medicinsk utrustning (CE-märkt produkt) eller tillbehör

- Begränsad betalningsförbindelse:
 - till exempel fuktgivande ögondroppar.

6.3.5 Nikotinersättningsprodukt som innehåller nikotin och som är avsett för tobaksavvänjning

- Begränsad betalningsförbindelse

6.3.6 Sårvårdsprodukt

- Begränsad betalningsförbindelse

6.3.7 Homeopatiskt eller antroposofiskt preparat

- Begränsad betalningsförbindelse

6.3.8 Malarialäkemedel

- Begränsad betalningsförbindelse:
 - läkemedel som används för att förebygga eller behandla malaria

6.3.9 Vaccin

- Begränsad betalningsförbindelse

6.3.10 Preventiv behandling

- Begränsad betalningsförbindelse:
 - till exempel PrEP-preparat.

6.3.11 EU-recept

- Begränsad betalningsförbindelse

6.4 Kunden har en begränsad betalningsförbindelse

En kund kan ha flera betalningsförbindelser samtidigt och deras giltighetstid kan variera. Om kunden har flera betalningsförbindelser för läkemedel har de alltid olika innehåll. Apoteket informeras om begränsningarna i en betalningsförbindelse i fältet för ytterligare uppgifter i e-tjänsten för förfrågan om direktersättningsuppgifter eller, i fråga om en betalningsförbindelse i pappersformat, i punkten för ytterligare uppgifter. Apoteket expedierar läkemedlet eller preparatet i enlighet med begränsningarna i betalningsförbindelsen.

I oklara fall uppmanar apoteket kunden att kontakta FPA.

Exempelsituationer:

- **Vissa läkemedel, läkemedelssubstanser eller preparat kan uteslutas i en begränsad betalningsförbindelse.** När apoteket expedierar andra preparat

mot en begränsad betalningsförbindelse, ska det förutom SF-anvisningarna ändå också följa handläggningsanvisningarna. Apoteket ska förutom begränsningen kontrollera i handläggningsanvisningen om man till kunden kan lämna ut andra preparat som förskrivits på recept.

Modelltexter om begränsning:

- Mot betalningsförbindelse kan man lämna ut de preparat som handläggningsanvisningen täcker, dock inte preparat som innehåller xxx.
- Mot en betalningsförbindelse kan man lämna ut de preparat som handläggningsanvisningen täcker, dock inte preparat som innehåller xx, yy och zz.

I exemplet kan det vara fråga om att kunden undantagsvis har fått pengar från FPA:s grundläggande utkomststöd för inköp av nödvändiga läkemedel. FPA utesluter dessa läkemedlet ur betalningsförbindelsen.

- **Med en begränsad betalningsförbindelse kan man ge tillstånd att lämna ut ett sådant läkemedel eller preparat som normalt inte kan lämnas ut mot en betalningsförbindelse för läkemedelskostnader.** Apoteken ska också i dessa situationer förutom SF-anvisningarna också följa handläggningsanvisningarna. Ett tillstånd kan till exempel ges i följande situationer:
 - icke-ersättningsgilla preparat eller produkter vilkas minutförsäljningspris inklusive mervärdesskatt överstiger 200 euro per läkemedelsförpackning (expeditionsavgiften beaktas inte i priset).
 - ett begränsat ersättningsgillt läkemedelspreparat eller ett läkemedelspreparat som kräver anteckning på receptet, när kunden inte har beviljats något ersättningsnummer eller receptet saknar den anteckning som krävs för ersättning.

Modelltexter om begränsning:

- Mot betalningsförbindelsen kan man lämna ut de preparat som handläggningsanvisningen täcker och dessutom preparatet xx.

- Mot betalningsförbindelsen kan man lämna ut de preparat som handläggningsanvisningen täcker och dessutom preparaten xx och yy.
- **En begränsad betalningsförbindelse kan begränsas så att den gäller ett engångsköp.**

Mot betalningsförbindelse kan apoteket lämna ut till exempel vissa läkemedelspreparat som motsvarar användningen under en månad. Då ges kunden **en betalningsförbindelse som kan användas bara en gång.**

Modelltexter om begränsning:

- Apoteket kan lämna ut en läkemedelsmängd av preparatet xxx för högst en månad. Betalningsförbindelsen kan användas bara en gång.
- Apoteket kan lämna ut högst xx tabletter av preparatet xxx. Betalningsförbindelsen kan användas bara en gång.

Dessutom ges vid behov en begränsad betalningsförbindelse, som utesluter ett preparat för vilket har beviljats en engångsbetalningsförbindelse, så att kunden med den begränsade betalningsförbindelsen får de övriga läkemedlen från apoteket.

Modelltext om begränsning:

- Mot betalningsförbindelse kan man lämna ut de preparat som handläggningsanvisningen täcker, dock inte preparat som innehåller xxx.

6.5 Kunden har en betalningsförbindelse i pappersform

En betalningsförbindelse i pappersform ges till kunder som inte har en finländsk personbeteckning eller i undantagssituationer på grund av en teknisk störning.

- En kund kan inte samtidigt ha en gällande betalningsförbindelse i pappersform och en betalningsförbindelse för läkemedelskostnader, förutom när det är fråga om en undantagssituation på grund av en teknisk störning.

Kunden lämnar in betalningsförbindelsen till det apotek som hen valt. Betalningsförbindelsen blir kvar på apoteket och så länge betalningsförbindelsen gäller ska kunden besöka samma apotek.

FPA beviljar i regel betalningsförbindelser i pappersform bara för engångsinköp. En betalningsförbindelse i pappersform kan också vara begränsad. Information om begränsningen finns under de närmare uppgifterna i betalningsförbindelsen.

Apoteket skickar en pappersräkning för debitering från det utkomststöd som betalas av FPA och bifogar en specifikation över läkemedelsinköpet ("lakan"). Handläggningsanvisningen gäller också betalningsförbindelser i pappersform.

Del 2 Redovisningsförfarande

7 Redovisningsförfarande gällande läkemedel och preparat som expedieras mot betalningsförbindelse i anslutning till grundläggande utkomststöd från FPA

I de här anvisningarna redogörs för hur apoteket fakturerar kostnaderna för läkemedel och andra preparat från det grundläggande utkomststödet. Kostnader kan faktureras så att de betalas från det grundläggande utkomststödet från FPA när läkemedel eller andra preparat lämnas ut till en kund mot betalningsförbindelse.

Ett inköp som lämnats ut mot betalningsförbindelse och som apoteket fakturerar kan omfatta något av följande:

- **självrisk** för ett läkemedel som ersätts enligt sjukförsäkringslagen
- **kostnaden för ett icke-ersättningsgillt läkemedel** eller **ett annat preparat** som helt ska betalas med utkomststöd
- **självrisk** för ett läkemedel som ersätts enligt sjukförsäkringslagen och **kostnaden för ett icke-ersättningsgillt läkemedel/annat preparat** som helt ska betalas med utkomststöd.

När läkemedel eller andra preparat lämnas ut till en kund förmedlas uppgifterna i meddelandet om inköpet i realtid till FPA:s mottagningstjänst för uppgifter om läkemedelsinköp och redovisningsdata (senare: mottagningstjänsten). Meddelandet om inköpet kan innehålla både läkemedel som ersätts enligt sjukförsäkringslagen och preparat som betalas med utkomststöd. Mottagningstjänsten kontrollerar inköpets formella riktighet och meddelar apoteket i ett svarsmeddelande om inköpet inte godkänns.

Apoteket kan hämta sammandrag över de belopp som FPA betalar i ersättning i två olika e-tjänster:

- I FPA:s tjänst för förfrågningar om apotekens redovisningar (tjänst för responsförfrågan) får apoteket ett sammandrag av de inköp som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen.
- I FPA:s tjänst för förfrågan om redovisningsuppgifter får apoteket ett sammandrag av de inköp som har expedierats mot betalningsförbindelse.

Om ett inköp omfattar både ersättning enligt sjukförsäkringslagen och en självrisk som ska faktureras utifrån en betalningsförbindelse får apoteket alla resonsuppgifter genom att hämta dem från ovan nämnda e-tjänster.

7.1 Uppgifter om inköp som förmedlas till FPA

I fråga om ersättningsgilla preparat som expedieras mot en betalningsförbindelse som getts i anslutning till grundläggande utkomststöd förmedlas till FPA självriskens belopp och samma uppgifter som nämns i SF-anvisningarna för apotek Bilaga 1 Redovisningsförfarande under Uppgifter om läkemedel som förmedlas till FPA. Dessutom ska apoteket ange bland annat följande uppgifter:

- betalningsförbindelsens kod
- betalaren av självriskens T (utkomststödet, dvs. toimeentulotuki)
- preparatets namn och sammansättning om preparatet inte har ett nordiskt varunummer (Vnr)
- ersättningsslag E.

I fråga om följande kostnader förmedlas uppgifterna till FPA under punkten Muu Kustannus (annan utgift):

- läkemedelsdoserare (t.ex. mätkopp, mätsked, spruta, nål)
- spacer
- injektionsspruta och nål
- dosett
- Fimeas avgift för specialtillstånd (ordinarie)
- Fimeas avgift för specialtillstånd (snabbtillstånd).

Obs!

- FPA faktureras inte för kostnaderna med pappersfaktura.
- Under övriga utgifter faktureras inte kostnaderna för dosdispensering av läkemedel eller kostnaderna för förpackningsmaterial.

Om läkemedel lämnas ut mot en betalningsförbindelse från välfärdsområdets socialväsande ska betalaren av självriskens och betalarkoden S anges i redovisningen (se SF-anvisningar för apotek, Bilaga1 Redovisningsförfarande, punkten Uppgifter om läkeme-

del som förmedlas till FPA, Andra uppgifter som ska anges). Apoteket fakturerar välfärdsområdet för självriskan eller kostnaden för det icke-ersättningsgilla läkemedlet eller andra preparat.

Medlem i arbetsplatskassa

- Om kunden är medlem i en sådan arbetsplatskassa som avses i sjukförsäkringslagen och läkemedel eller preparat lämnas ut till kunden mot en betalningsförbindelse som beviljats i anslutning till det grundläggande utkomststödet från FPA, fakturerar apoteket av tekniska orsaker FPA för inköpet utan uppgifter om arbetsplatskassan.
- Ersättningen enligt sjukförsäkringslagen betalas till apoteket i anslutning till de ersättningar som betalas till apoteket mot redovisning.
- Självriskan för ett läkemedel som ska ersättas enligt sjukförsäkringslagen eller kostnaden för ett icke-ersättningsgillt läkemedel eller preparat betalas till apoteket i anslutning till utbetalningen av de ersättningar som utifrån redovisade kostnader ska betalas med grundläggande utkomststöd.

Apoteket ska se till att uppgifterna om inköpen vid behov kan överföras till FPA på nytt till dess att ersättningen utifrån redovisade kostnader som ska täckas med utkomststöd har betalats ut.

7.2 Dosdispenseringskund och kund med apoteksavtal

Med en betalningsförbindelse för läkemedelskostnader täcks

- skäligen kostnader för dosdispenseringsarvode om läkaren har gjort en anteckning om dosdispenseringen på receptet (från dosdispenseringsarvodet avdras en eventuell ersättning enligt sjukförsäkringslagen)
- skäligen kostnader för dosdispenseringsarvode när kunden och den behandlande läkaren har gjort upp ett skriftligt apoteksavtal.

Betalningsförbindelsen för läkemedelskostnader täcker inte

- kostnader för dosdispenseringsarvode, om dosdispenseringen sker enbart på kundens begäran, utan att läkaren gjort en anteckning

- till exempel kostnader för dosdispenseringsfodral, förvaringsask eller dosdispenseringsmapp
- den avgift som apoteket tar ut i samband med att man övergår från manuell dosdispensering till maskinell dosdispensering.

I oklara fall uppmanar apoteket kunden att kontakta FPA.

Se punkten om dosdispensering i SF-anvisningar för apotek.

Se även kapitel 6.1.11 i handläggningsanvisningen, Preparat som lämpar sig för maskinell dosdispensering.

FPA följer att de dosdispenseringsarvoden som täcks med betalningsförbindelse hålls skäligen och ber vid behov apoteket om en utredning eller specifikation över kostnaderna för dosdispenseringen.

Fakturering av dosdispenserade läkemedel och av dosdispenseringsarvodet från FPA:s grundläggande utkomststöd

- Läkemedlen för en apoteksavtalskund prissätts på samma sätt som läkemedlen för en kund som anlitar dosdispenserings tjänst (se SF-anvisningar för apotek, Dosdispensering).
- Apoteken förmedlar beloppet av dosdispenseringsarvodet och antalet dosdispenseringsveckor samtidigt med uppgifterna om inköp av dosdispenserade läkemedel.
 - Förpackningsmaterialet ingår i dosdispenseringsarvodet.
 - Enbart dosdispenseringsarvode betalas inte från FPA:s grundläggande utkomststöd.

Obs! FPA faktureras inte för kostnaderna för dosdispenseringsarvodet med pappersfaktura.

7.3 Rättelse av uppgifter om läkemedelsinköp som förmedlats till FPA

Apoteket ska rätta ett felaktigt inköp genast när felet upptäcks. Rättelser ska alltid göras enligt systemleverantörens och FPA:s anvisningar.

Se i SF-anvisningarna för apotek, under Rättelse av inköpet, hur apoteket ska gå tillväga när köpet rättas under samma dygn, under följande dygn eller senare.

Om ett apotek måste rätta ett köp som fakturerats från det grundläggande utkomststödet under det följande dygnet eller senare, ska apoteket meddela FPA följande:

- betalningsförbindelsens nummer
- inköpets nummer
- inköpsdatum
- den uppgift som behöver rättas.

Vid behov kan FPA dessutom begära en skriftlig utredning av apoteket.

FPA informerar apoteket om rättelse av ett inköp som fakturerats från det grundläggande utkomststödet. Om ersättningen utifrån redovisade kostnader som ska täckas med utkomststöd redan har betalats till apoteket skickar FPA en faktura till apoteket.

7.4 Störningar i FPA:s mottagningstjänst för uppgifter om läkemedelsinköp och redovisningsdata

Vid störningar ska apoteken kontakta administratören för apotekssystemet.

Vid störningar i tjänsten för förfrågan om direktersättningsuppgifter kan man gå tillväga enligt följande:

- Kunden kan antingen vänta tills störningen upphör eller betala köpet själv och lämna in kvittot och en specifikation över köpet till FPA i efterhand.
- Apoteket kan ringa FPA då FPA har öppet, på servicenummer 020 692 235, och få uppgifter om den betalningsförbindelse i anslutning till grundläggande utkomststöd som getts kunden, betalningsförbindelsens giltighetstid och begränsningar. FPA kan skicka nödvändiga uppgifter till apoteket via en skyddad e-postförbindelse.

På Kanta-tjänsternas webbplats (kanta.fi) finns allmänna instruktioner för hur man ska gå tillväga när det uppstår störningar samt noggrannare anvisningar riktade till apoteken (Anvisning för apoteken vid störningar i FPA:s tjänster).

7.5 Störningar i FPA:s utkomststödssystem

Information om störningar i FPA:s utkomststödssystem ges via kundsupporten till de kontaktuppgifter som apoteken meddelat.

Vid störningar i FPA:s utkomststödssystem kan elektroniska betalningsförbindelser inte beviljas. Om kunden behöver få läkemedlen i brådskande ordning kan FPA vid behov bevilja en betalningsförbindelse i pappersformat för ett engångsköp.

- En betalningsförbindelse i pappersform kan också vara noggrannare avgränsad. Information om begränsningen finns under tilläggsuppgifterna i betalningsförbindelsen.
- På en betalningsförbindelse i pappersformat finns FPA:s hologram, och en sådan betalningsförbindelse skickas till FPA i samband med betalningsförbindelsefakturan.

Fakturering av kostnaderna från det grundläggande utkomststödet från FPA:

- Om det i förfrågningstjänsten finns en gällande betalningsförbindelse ska det som står under kapitel 7.1 iaktas (Uppgifter om inköp som förmedlas till FPA).
- Om kunden har en betalningsförbindelse i pappersform på grund av en störning i FPA:s utkomststödssystem (hologram på betalningsförbindelsen) ska apoteket manuellt mata in betalningsförbindelsens kod 9999999999.

8 Utbetalning av ersättningar utifrån redovisade kostnader som ska täckas med utkomststöd

Ersättningar utifrån redovisade kostnader som ska täckas med utkomststöd betalas avtalsenligt (avtalet om förmedling av uppgifter om betalningsförbindelser i anslutning till grundläggande utkomststöd) till apoteken den 9 och den 23 dagen varje månad. Om den dagen är en helgdag eller helgfri lördag betalas ersättningarna därpå följande bankdag. De slutliga besluten om utbetalning fattas alltid vid FPA.

8.1 Faktureringsanvisningar för betalningsförbindelser i pappersformat

I fråga om betalningsförbindelser i pappersformat finns det separata faktureringsanvisningar för apoteken. En betalningsförbindelse på papper används till exempel om kunden inte har en finländsk personbeteckning eller om det finns en störning i FPA:s utkomststödssystem (se kapitel 7.5).

När ett apotek fakturerar kostnader för läkemedel eller preparat som expedierats mot betalningsförbindelse i pappersformat ska på fakturan anges

- betalningsförbindelsens kod
- uppgifter om de expedierade preparaten (specifikation eller utskrift ur apotekssystemet)
- apotekets FO-nummer, kontonummer och referensnummer.

FPA tar i första hand emot betalningsförbindelsefakturer som e-fakturer.

- Nätfaktureringsadress: 00370246246030002
- Förmedlarkod: 003703575029
- Förmedlare: Telia Finland Oyj (Telia/CGI)

Om e-faktura inte kan användas, kan en pappersfaktura skickas på adressen Folkpensionsanstalten, PB 10, 00056 FPA.

Betalningsförbindelsen i original ska förstöras på ett datasäkert sätt. Den behöver inte returneras till FPA.

Fakturer som gäller betalningsförbindelser i pappersform ska skickas till FPA:s grundläggande utkomststöd utan onödigt dröjsmål, dock senast före slutet av februari följande år.

9 Rättelse av redovisning och rättelse av fel

Den enhet vid FPA som handlägger redovisningar skickar ett rättelseförslag gällande de fel utifrån vilka det görs en framställan om avdrag i det redovisade inköpet. Apoteket har möjlighet att bemöta rättelseförslaget per telefon eller säker e-post. För att uppgifterna om kundens läkemedelsinköp ska vara uppdaterade ska svaret ges så snabbt som möjligt och senast inom utsatt tid. Vid behov kan FPA dessutom begära en skriftlig utredning av apoteket.

Om apoteket inte lämnar in en redogörelse med anledning av rättelseförslaget betalas ingen ersättning till apoteket för inköpen i fråga. Om ersättningarna på basis av redovisning redan har betalats till apoteket fakturerar FPA apoteket separat med det belopp som anges i framställan om avdrag.

En framställan om rättelse kan göras i exempelvis följande fall:

- Betalningsförbindelsen är begränsad och apoteket har inte handlat i enlighet med begränsningen.
- Priset på ett icke-ersättningsgillt läkemedel överstiger 200 euro och kunden har inte en begränsad betalningsförbindelse.
- Kunden har inte beviljats ersättningsrätt för ett läkemedel som ger begränsad rätt till grundersättning eller begränsad rätt till specialersättning eller så finns det ingen anteckning på receptet, och kunden saknar begränsad betalningsförbindelse.
- Det är fråga om ett preparat som lämnats ut med patientspecifikt specialtillstånd och kunden saknar begränsad betalningsförbindelse.
- Inköpet har fakturerats två gånger samma dag av samma apotek.
- Det går inte att hitta en betalningsförbindelse med betalningsförbindelsens kod.
- Betalningsförbindelsen är inte giltig.

10 Avgörande av meningsskiljaktigheter

Den enhet vid FPA som har hand om redovisningar reder tillsammans med apoteket ut meningsskiljaktigheter som hänför sig till redovisningar i anslutning till grundläggande utkomststöd. Om meningsskiljaktigheterna inte kan lösas på detta sätt kan apotekaren eller den enhet vid FPA som har hand om redovisningar skriftligen hänskjuta ärendet för förhandling till Finlands Apotekareförbund, Helsingfors Universitets Apotek eller Östra Finlands universitets apotek och FPA:s enhet för planering av förmåner och tjänster.

Det inköp som förhandlingarna gäller kan förkastas eller godkännas. Summan kan också jämkas förutsatt att apoteket inte låter kunden betala summan. FPA kan låta bli att betala den jämkade summan till apoteket eller om ersättningarna på basis av redovisning redan har betalats till apoteket fakturerar FPA apoteket för summan.

Om man inte når en överenskommelse genom förhandlingar kan meningsskiljaktigheterna gällande tillämpningen av handläggningsanvisningen behandlas som förvaltnings-tvistemål vid en förvaltningsdomstol.

11 Betalning utifrån redovisade kostnader som ska täckas med grundläggande utkomststöd – byte av apotekare

Vid byte av apotekare är den förbindelse som den avträdande apotekaren avgett rörande anslutning till direktersättningsförfarandet giltig tills den nya apotekaren tar över. Den avträdande apotekaren ska informera FPA om överlåtelsen på blanketten för meddelande av förändringar minst 3 veckor innan överlåtelsen. Den nya apotekaren avger en förbindelse eller meddelar FPA att hen byter apotek. Förbindelsen eller meddelandet av förändringar ska skickas till FPA minst 3 veckor innan apoteket tas över.

I uppgifterna om inköp i apotekets redovisning för kostnader som ska täckas med grundläggande utkomststöd finns kontonummer och FO-nummer som styr betalningen till rätt konto. Vid byte av apotekare betalas **till den avträdande** apotekaren ersättningar för de preparat som har expedierats under dennes tid på apoteket. För eventuella senare rättelser svarar den apotekare under vilkens avtalstid felet har inträffat.

Utbetalningen av ersättningar på basis av redovisning sker den dag som angetts i avtalet.

Bilaga 1: Bilagan till beslutet om utkomststöd till kunden

Elektronisk betalningsförbindelse till apotek, anvisning

Du och/eller dina familjemedlemmar har som utkomststöd beviljats en betalningsförbindelse för att täcka kostnaderna för inköp av receptförskrivna läkemedel.

Så här får du läkemedlen på apoteket

- Du kan hämta ut läkemedlen på vilket apotek som helst.
- Visa på apoteket upp en identitetshandling och FPA-kortet eller den patientanvisning som du fått av läkaren.
- Om en annan person hämtar ut läkemedlen för din räkning ska du ge honom eller henne ditt FPA-kort eller en fullmakt så att han eller hon kan sköta dina ärenden.
- Apoteken skickar till FPA uppgifter om de läkemedelsköp som gjorts med betalningsförbindelse.

Vilka läkemedel kan du få med betalningsförbindelsen?

- Du kan på apoteket få receptförskrivna nödvändiga läkemedel eller andra preparat som är avsedda för behandling av sjukdom (Obs! Se också punkten Du behöver en begränsad betalningsförbindelse).
- Dessutom kan du få receptförskrivna preventivmedel (t.ex. p-piller).
- Apoteket byter ut det ordinerade läkemedlet mot ett billigare utbytbar läkemedel om läkaren inte har förbjudit utbyte. Om du vill köpa det dyrare läkemedlet betalar du själv prisskillnaden mellan det dyrare och det billigare läkemedlet.
- Du kan på apoteket på en och samma gång ta ut högst den läkemedelsmängd som motsvarar 3 månaders behandling. Du kan ta ut en ny läkemedelsats först när den föregående satsen nästan använts slut.

Du behöver en begränsad betalningsförbindelse om det är fråga om

- ett icke-ersättningsgillt läkemedelspreparat som kostar över 200 euro
- ett begränsat grund- eller specialersättningsgillt läkemedel som du inte har beviljats ersättningsrätt för eller receptet saknar den nödvändiga anteckningen
- ett preparat som expedieras med ett patientspecifikt specialtillstånd och en därtill hörande avgift för specialtillstånd
- en sårvårdsprodukt som har ordinerats för tillstånd efter operation eller för behandling av långvarigt bensår eller brännskada
- kosttillskott (t.ex. mjölksyrebakterier, D-vitaminpreparat eller multivitaminpreparat)
- vaccin
- ett läkemedel mot erektionsstörningar, om du inte har beviljats begränsad rätt till grundersättning (308)
- ett nikotinpreparat som innehåller nikotin och som är avsett för tobaksavvänjning.

Med begränsad betalningsförbindelse avses en betalningsförbindelse som beviljas av FPA på basis av en separat utredning. Om du ansöker om en begränsad betalningsförbindelse ska du förutom patientanvisningen (receptet) lämna in till FPA en medicinsk utredning av läkemedelsförskrivaren om varför läkemedlet eller preparatet är nödvändigt för behandlingen av sjukdomen. FPA kan också av grundad anledning utesluta vissa läkemedel, läkemedelssubstanser och preparat ur betalningsförbindelsen.

Med betalningsförbindelsen kan du inte få följande:

- allmänna handelsvaror (t.ex. tvättlösningar, kosmetika, utrustning för hälso- och sjukvård som t.ex. blodtrycksmätare)
- serviceavgift som apoteket tar ut i samband med att recept förnyas.

Du kan hitta information om pris och ersättning för sådana läkemedel, kliniska näringspreparat och bassalvor som säljs i Finland samt om sinsemellan utbytbara preparat på adressen www.fpa.fi/sokmedicin.

Bilaga 2: Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader, exempel

Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader = i samband med beslutet om grundläggande utkomststöd beviljar FPA en betalningsförbindelse mot vilken apoteket kan lämna ut läkemedel eller preparat enligt handläggningsanvisningarna.

Begränsad betalningsförbindelse = utifrån en separat utredning beviljar FPA en betalningsförbindelse där de läkemedel/läkemedelssubstanser/preparat som kan lämnas ut mot betalningsförbindelsen finns uppräknade. Alternativt kan man med en begränsad betalningsförbindelse utesluta vissa läkemedel/läkemedelssubstanser/preparat. Apoteket expedierar läkemedlet eller preparatet i enlighet med begränsningarna i betalningsförbindelsen. I oklara fall uppmanar apoteket kunden att kontakta FPA.

Läkemedel/preparat som ordinerats med recept för sjukdomsbehandling och som är grund- eller specialersättningsgillt för kunden

Preparat	Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader	Begränsad betalningsförbindelse
Läkemedel med försäljningstillstånd	x	
Preparat med specialtillstånd för viss tid	x	
Patientspecifikt preparat med specialtillstånd		x
Bassalva • ersättningsgill förpackningsstorlek • anteckningen "för behandling av långvarig hudsjukdom" krävs inte	x	
Kliniskt näringspreparat	x	
Egenvårdsmedel	x	
Ex tempore-läkemedelspreparat	x	
EU-recept		x

Läkemedel/preparat som ordinerats med recept för sjukdomsbehandling och som är icke-ersättningsgillt för kunden

Preparat	Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader	Begränsad betalningsförbindelse
Begränsat ersättningsgillt läkemedel (begränsat grundersättningsgillt, begränsat specialersättningsgillt preparat eller preparat som kräver anteckning på receptet)		x

Preparat	Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader	Begränsad betalningsförbindelse
Icke-ersättningsgillt läkemedelspreparat med försäljningstillstånd där det i fråga om den läkemedelssubstans som preparatet innehåller finns en begränsat ersättningsgill förpackningsstorlek till salu.		x
Läkemedelspreparat med försäljningstillstånd som inte omfattas av ersättningssystemet, priset är högst 200 euro per förpackning (minutförsäljningspris inklusive mervärdesskatt, utan expeditionsavgift)	x	
Läkemedelspreparat med försäljningstillstånd som inte omfattas av ersättningssystemet, priset överstiger 200 euro per förpackning (minutförsäljningspris inklusive mervärdesskatt, utan expeditionsavgift)		x
Preparat med specialtillstånd för viss tid, priset överstiger inte 200 euro per läkemedelsförpackning (minutförsäljningspris inklusive mervärdesskatt, utan expeditionsavgift)	x	
Preparat med specialtillstånd för viss tid, priset överstiger 200 euro per läkemedelsförpackning (minutförsäljningspris inklusive mervärdesskatt, utan expeditionsavgift)		x
Ex tempore-läkemedelspreparat, priset överstiger inte 200 euro per läkemedelsmängd som expedieras (minutförsäljningspris inklusive mervärdesskatt, utan expeditionsavgift)	x	
Ex tempore-läkemedelspreparat där den läkemedelssubstans som används i blandningen är begränsat ersättningsgill eller där en läkemedelssubstans/preparatdel kräver en begränsad betalningsförbindelse		x
Ex tempore-läkemedelspreparat, priset överstiger 200 euro per läkemedelsmängd som expedieras (minutförsäljningspris inklusive mervärdesskatt, utan expeditionsavgift)		x
Patientspecifikt preparat med specialtillstånd		x
Kliniskt näringspreparat		x
Bassalva • icke-ersättningsgill bassalva • icke-ersättningsgill förpackningsstorlek av en bassalva		x
Bantningspreparat		x
Kosmetiska preparat		x

Preparat	Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader	Begränsad betalningsförbindelse
Annan medicinsk utrustning eller tillbehör (CE-märkt produkt), t.ex. fuktgivande ögondroppar		x
Nikotinersättningsprodukt som innehåller nikotin och som är avsett för tobaksavvänjning		x
Sårvårdsprodukt		x
Homeopatiskt eller antroposofiskt preparat		x
Malarialäkemedel		x
Vaccin		x
Preventiv behandling		x
EU-recept		x
Nödvändiga tillbehör i anslutning till doseringen av läkemedlet (t.ex. mätkopp, spruta, nål, receptordignerad Babyhaler eller plastdosett)	x	
Vitaminer, mineraler och spårämnen samt kosttillskott (utan Vnr-nummer eller ex tempore-preparat)		x

Läkemedel/preparat som ordinerats med recept för sjukdomsbehandling, särskilda fall

Preparat	Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader	Begränsad betalningsförbindelse
Läkemedel mot erektionsstörningar		
Kunden har beviljats ersättningsrätt 308 och läkemedlet mot erektionsstörningar är ersättningsgillt med ersättningsnumret 308. högst 6 behandlingsdoser per månad	x	
Kunden saknar ersättningsnummer 308 för ersättningsrätt. högst 6 behandlingsdoser per månad		x
Icke-ersättningsgillt läkemedel mot erektionsstörningar (se kap. 6.1.2 i handläggningsanvisningen) högst 6 behandlingsdoser per månad		x
Mer än 6 behandlingsdoser per månad		x
Kundens behandlingsdos består av olika läkemedelsformer och kunden har inte ersättningsrätt 308 och läkemedlen mot erektionsstörning är inte ersättningsgilla utifrån ersättningsnummer 308		x
I doseringsanvisningen för läkemedel mot erektionsstörning nämns till exempel godartad prostataförstoring eller urinbesvär.		x

Preparat	Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader	Begränsad betalningsförbindelse
Läkemedel för fertilitetsbehandling		
• Kunden är under 43 år	x	
• Kunden har fyllt 43 år		x
Preparat som dosdispenserats maskinellt (läkarordinerad dosdispensering)		
• Vitaminpreparat eller kosttillskott som ingår i den maskinella dosdispenseringen (t.ex. kalsium+D-vitamin, C-vitamin, D-vitamin, multivitamin, mjölksyrebakterier)	x	
• Begränsat ersättningsgillt läkemedel (begränsat grundärsättningsgillt, begränsat specialersättningsgillt eller preparat som kräver anteckning på receptet) och kunden saknar ersättningsnummer eller den anteckning i receptet som krävs		x

Läkemedel/preparat som ordinerats med recept för annat än sjukdomsbehandling och som är icke-ersättningsgillt för kunden

Preparat	Betalningsförbindelse för läkemedelskostnader	Begränsad betalningsförbindelse
Har ordinerats med recept för annat än sjukdomsbehandling (se kap. 6.3 i handläggningsanvisningen)		x
Preventivpreparat (t.ex. p-piller, kopparspiral, hormonspiral, implantat, akutpreventivmedel)	x	

Betalningsdagarna för apoteksredovisningar i anslutning till utkomststödet

FPA betalar ersättning till apoteken utifrån redovisade kostnader som ska täckas med utkomststödet den 9 och 23 dagen varje månad eller, om den dagen är en helgdag eller helgfri lördag, därpå följande bankdag.

Om det finns oklarheter kring ett inköp som expedierats mot en betalningsförbindelse som beviljats i anslutning till grundläggande utkomststöd kan ersättningen överföras till följande eller en senare utbetalningsdag.

Betalningsdagar 2024

För tiden	Betalningsdag
19.12.2023 - 2.1.2024	9.1.2024
3.1. - 16.1.2024	23.1.
17.1. - 4.2.2024	9.2.
5.2. - 18.2.2024	23.2.
19.2. - 4.3.2024	11.3.
5.3. - 18.3.2024	25.3.
19.3. - 2.4.2024	9.4.
3.4. - 16.4.2024	23.4.
17.4. - 2.5.2024	10.5.
3.5. - 16.5.2024	23.5.
17.5. - 3.6.2024	10.6.
4.6. - 16.6.2024	24.6.
17.6. - 2.7.2024	9.7.
3.7. - 16.7.2024	23.7.
17.7. - 4.8.2024	9.8.
5.8. - 18.8.2024	23.8.
19.8. - 2.9.2024	9.9.
3.9. - 16.9.2024	23.9.
17.9. - 2.10.2024	9.10.
3.10. - 16.10.2024	23.10.
17.10. - 4.11.2024	11.11.
5.11. - 18.11.2024	25.11.
19.11. - 1.12.2024	9.12.
2.12. - 16.12.2024	23.12.